

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De cura ministeriorum. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

dumtaxat lucem veritatis admitte. & vt inquit Paulus [stultas quaestiones, & contentiones, & pugnas deuita; sunt enim inutiles & vanae.] Se igitur ostentante veritate a disputatione omnimodis cessandum est, & alij vtiliori pro tunc exercitationi vacandum.

Hæc de disputatione dicta sufficiant. Sed instante tempore addiscendi, & literis studendi (quod totum illud esse debet ab obedientia vsuque præscriptum) à Domino, qui Deus scientiarum Dominus dicitur, cui, id est, à quo præparantur cogitationes nostræ, gratiam, lucem, & intelligentiam ad discendum humiliter postulabis. Beatus Thomas Aquinas ante lectionem vel descriptionem semper orationi se dabat. Id quoque à vitis spiritualibus modò, perpetuo more seruatur. Tu eorum vestigijs inherens ad studium orationem præmitte. Illud ex obedientia, & desiderio animabus proficiendi, susceptum Deo gratissimum puta, quare in ipsum diligenter incumbes. Quæ à magistris acceperis, vel quæ per te didiceris, optime intelligere & scire cura. Id conseruabis, si præcipua fundamenta assertæ veritatis capias, si ad sua principia referas, si iterum atque iterum repetas, donec fixè in memoria hæreant: Si quæ veritati opponuntur, aut opponi possunt, aduersas, atque dissoluas: Si multum mediteris, & parum scribas. Tot enim ac tanta, & tam pulchra scripta, & typis mandata sunt, quæ passim habentur, & nusquam non inueniuntur: vt discipulis inutile sit aliqua scribere, & tempus in id, quod non erit vsui, consumere. Lecta, & intellecta, & memoriæ mandata tecum ipse conferes; aliquando si tanta mentis sinceritate & diuina familiaritate polleas, vt id reuerenter facias, ad Dominum tuum, qui filios balbutientes libenter audit, eadem dices, & quasi eius sententiam expectabis. Hoc aliquos pios & puros adolescententes ex nostris fecisse noui, quod non est sanè ridenda simplicitas, sed sapientissima ac veneranda cum Deo familiaritas. Nec sic hunc modum discendi vocarem, nisi illum ab illo magno Ecclesiæ lumine Augustino vsurpatum viderem. Ipse namque sæpissime (vt ex suis scriptis elicitur) ita veritatem inquirebat, quasi cum Deo loquens, illum interrogans, & ab eo, precibus quaestionum solutionem extorquebat. Vnde quodam loco temporis naturam vestigans, sic ait: Exarsit animus meus nosse istud implicatissimum ænigma. Noli claudere Domine Deus meus bone pater, per Christum obsecro, noli claudere desiderio meo ista, & vitata, & abdita, quo minus in ea penetrer, & diluceant, allucescente misericordia tua, Domine. Quem percontabor de his, & cui fructuosius confitebor imperitiam meam nisi tibi, cui non sunt molesta studia mea flammantia vehementer in scripturas tuas: Da, quod amo, amo enim, & hoc tu dedisti. Da pater qui verè nosti data bona dare filiis tuis. Da quoniam suscepi cognoscere te, & labor est ante me donec aperias. Per Christum obsecro in nomine eius sancti sanctorum, nemo mihi obstet. Et ego credidi, propter quod & loquar. Hæc est spes mea, ad hanc inhiò, vt contempler delectationes Domini. Ecce veteres posuisti dies meos, & transeunt, & quomodo, nescio, & dicimus tempus, & tempus; tempora, & tempora. Quandiu dixit hoc ille, quandiu fecit hoc ille, & quam longo tempore, illud non vidi. Et duplicem temporis habet hæc syllaba, ad illam simplam breuem. Dicimus hæc, & audimus hæc, & intelligimur, & intelligimus. Manifestissima, & vltatissima sunt, & eadem rursus nimis latent, & noua est inuentio eorum. Hæc & multa alia ibi. Si ergo

1. Reg. 2. 3.

Aug. II. conf. c. 11.

A ad hunc modum discendi admissus fueris, illum non relinquis, & quasi magnum Dei donum, non sine gratiarum actione suscipies. Ac tandem, si ingenio ac subtilitate intelligendi polleas, si commilitonibus emineas, si omnibus tam maioribus quam minoribus, ob tuam peritiam placitis moribus adiunctam, placeas, tuæ propriæ vilitatis memineris, & viam humilitatis non deseras. Si verò hebes fueris ingenio, ineptus eloquio, & omnibus, vel multis condiscipulorum, iudicio maiorum postpositus, caue ne tristitia absorbearis, ne magnum aliquid & desiderabile tibi deesse existimes, sed mentis puritate, & morum probitate, & omnimoda resignatione in diuina voluntate, alijs eminere curato. Quod si assequaris, nulla ratione aut minor reliquis aut inuulior reputaberis.

B

De cura Ministeriorum.

CAPVT XII.

SE D iam puritiam studiorum excessisti, iam ad sacerdotium promotus es, iam ad aliquod munus tuæ religionis vocatus. Hæc est vna causa & sanè iustissima celam ad tempus relinquendi, exhibis ab ea vt tibi iussa perficias. Quodcumque igitur tibi munus demandatum sit, diligenter exequere: sed si ad ministeria animarum curandarum euectus sis, ita scilicet, vt earum confessiones excipias, vel ad eas conciones habeas, multo sollicitius & diligentius in tam præstantissimum munus incumbere. Indiget hodie Ecclesiæ fidelibus operarijs, qui opere aduertentur illis, qui, quæ sua sunt, quarunt, non quæ Iesu Christi. Adeo vt in ipsis cæcibus religiosi non paucos reperias, qui ex huiusmodi ministerijs proprium honorem & propriam gloriam capient, & ad Christi gloriam non respiciant. Indiget hoc tempore Christus ministris strenuis, debitam ei fidelitatem seruantibus, quando innumerati sunt, qui illi fidelitatem non seruant, & dum delicijs suis, & opibus, & honoribus consulunt, rebus animarum incuriosè, festinanter, & quasi aliud agentes, intendunt. Qui dummodo aurum, & argentum, & suppellex crescat, dummodo multis seruis constipentur, & menta illis quotidie opipata præparetur, licet animæ pereant, & pauperes fame tabescant, & templa detritis ornamentis contecta fordeant, omnia sibi salua suspicantur. Ego quidem tempora Bernardi non vidi, sed hæc non sine dolore video, in quibus eius verba, quæ vel lapides ipsos ad stertum moueant, sine dubio completa sunt.

Et nunc, inquit, quod grauius est, ipsi Christum persequuntur, qui ab eo vtique Christiani dicuntur. Amici tui, Deus, & proximi, aduersum te appropinquauerunt & steterunt. Coniurasse videtur vniuersitas populi Christiani, à minimo vsque ad maximum, à planta pedis vsque ad verticem non est sanitas vlla. Egressa est iniquitas à senioribus iudicibus vicarijs tuis, qui videtur regere populum tuum, non est iam dicere, vt populus sic Sacerdos: quia nec sic populus vt Sacerdos. Heu, heu, Domine Deus! quia ipsi sunt in persecutione tua primi qui videntur in Ecclesiâ tuâ primatum diligere, gerere principatum. Arcem Sion occupauerunt, apprehenderunt munitiones, & vniuersam deinceps libere & potestatiue tradunt incendio ciuitatem. Misera eorum conuersatio, plebis tuæ miserabilis subuersio est. Atque vtinam sola hæc parte nocerent: Esset

Philipp. 2. 21.

Bern. ser. 1. in cons. vniuers. sancti Pauli.

E

Matth. 23.
37.

forte qui Dominica pramonitus & pramunitus exhortatione, daret operam ipsorum non exempla imitari, sed obseruare praecepta, iuxta illud: Quae dicunt, facite, & ad opera eorum nolite respicere. Nunc autem dati sunt sacri gradus in occasione turpis lucri, & quæstum æstimant pietatem. Copiosissima siquidem pietatis inueniuntur in suscipienda (immò accipienda magis) animarum cura: sed hæc apud eos cura minor, & de animarum salute nouissima cogitatio est. An verò Saluatori animarum grauior villa esse poterat persequutio: Iniquè agunt & ceteri contra Christum, multique sunt nostris temporibus Antichristi. Merito tamen & crudeliorem eam censet persequutionem pro acceptis beneficiis, & grauiorem sentit pro potestate, quam propriis sustinet à ministris, licet alij quoque multi contra proximorum salutem multifariè, multisque modis, & variis occasionibus agere videantur. Hæc videt Christus, & filer: hæc Saluator patitur, & dissimulat. Hæc ille.

Ioan. 4.
28.

Si hoc tempore in cura animarum saluandarum pigeriteris, si ab illis quæstus morosè exeat, si non quæstus, otio torpeas, aut inutilibus occupationibus vaces, & illas non quæras, parum Christum diligis, & modicam valoris animarum, & pretij sanguinis Domini pro illis effusi notionem habes. Mulier illa Samaritana statim ac Christum nouit, illumque Messiam esse didicit, reliquit hydriam suam, & ad annunciandum eum cœciis suis sollicita properauit. Si necdum tuæ voluntatis hydriam relinquant, qua huius sæculi consolationes hauris, & huius sæculi oneribus implicaris, signum est te parum satis Christum agnoscere, & modica, qua eius maiestatem contempleris, luce perfundi. Statum Apostolicum proficere, & de Apostolorum, atque Apostolicorum virorum imitatione gloriari, ne cunctando, & animas tepidè & desidiosè quarendo ab illorum conuersatione degeneres. Illi, cum liberi essent ex omnibus, cum Paulo, omnium se seruos fecerunt, vt eos lucrifacerent. Ne tu more domini delicati velis tua ad propriam commoditatem disponere, & postea importunis horis & ad id negotij non aptis res animarum tractare. Christus ad hoc bellum feliciter peragendum adolescentulis delicatis non indiget, sed militibus robustis & strenuis, qui animosè hostes adorianur, & de manibus eorum vi auferant animarum spolia. Instatque tempus, in quo Ecclesiæ consilium seruorum Benadab Regis Syriæ bonum visum est. Illi enim sic loquuti sunt ad dominum suum, vt rationem, victoriam reportandi ex Israëlitis, inuenirent: Tu ergo verbum hoc fac: Amoue Reges singulos ab exercitu suo, & pone Principes pro eis, & instaura numerum militum, qui ceciderunt de tuis, & equos secundum equos pristinos, & currus secundum currus, quos antea habuisti, & pugnabimus contra eos in caestribus, & videbis, quòd obtinebimus eos. Id ipsum nunc Ecclesia molitur. Amouere vult à fortissima Ecclesiastico-rum & religiosorum acie Reges delicatulos, qui nolunt seruire, sed ab aliis ministrari, & loco illorum Principes, id est, viros robustissimos, zelum animarum habentes, desiderat constituere. Instaurare contendit milites, & equos, & currus suos, secundum viros Apostolicos, qui vita functi sunt, vt eorum præsidio diabolus vincat, & animas à Christo redemptas virtuti subdat. Si tu non es miles secundum milites pristinos, qui fortiter & infatigabiliter dimicabant: si non equus, aut currus, secundum equos & currus pristinos, qui non cum tu vis, sed cum homines volunt, illos in cælum vehas,

1. Cor. 9.
19.

A parum ad hoc bellum gerendum proficies.

Vocatus itaque ad confessionem alicuius excipiendam, vel ad conscientiam illius per bonum consilium sedandam, vel ad aliquid simile, statim adis, ille, si moram facias, fortasse discedet, & vt fatua auicula salutarem laqueum à te ponendum declinabit. Hos enim salutis laqueos facile sæculares declinant, cum in laqueos mortis prout se lubentè que coniciant. Si autem aucupium fugiat, & ob tuam negligentiam discedat, vt seruus piger, & anceps, insipiens increpaberis. Ab eo, qui te ad animæ salutem vocat, nihil omnino petas, nec tibi, nec domui, aut cœnobio, in quo habitas. Nihil magis à ministris Euangelij homines auocat, quam si eos non animarum suarum, sed bonorum temporalium suorum cupidus experiantur. Audiant igitur te dicentem, & opere præstantem quod dixit Paulus: Non quero vestra, sed vos: nec enim debent filij parentibus thesaurizare, sed parentes filiis. Venientem, hilari vultu, serena facie, verbis blandis, & animam compassionis & charitatis affectu tactam ostendentibus excipe. Sicque licet in alio sensu eiusdem Pauli consilium implebis: Ego vos non grauavi, sed cum essem astutus, dolo vos cepi. Sæctus quippe & iustus dolus est, ministrum Euangelij se facilem & humanum ostendere, vt peccator sine vilo metu vulnus aperiat. Verba ægroti tui, licet rudia, licet proluxa, licet ineptis plena, sine vlla molestiæ significatione audi. Vide quanta benignitate Deus tuus ineptias tuas & puerilitates audiat. Et ex eo, quomodo fratrem tuum auditurus es, disce. O tempus præterit! Non inde tristeris: tempus enim, in quo te abnegas, & fratris ruditate accommodas, & cum paruulo patius efficeris, non est inuoluit, sed fructuosè consumptum. Peccatorem iam tandem finientem non terreas, sed propofita hinc peccatorum sæditate, inde verò Christi Saluatoris benignitate, ita illum in spem erigas, vt simul peccatorum detestationem & propofitum emendationis extorqueas. Illud impense cura, non solum vt illum nunc ad iustitiam trahas, sed etiam ad perseuerantiam, & bonam vitam, & Sacramentorum frequentiam inducas. Necessitatibus temporalibus eorum, quos in spiritu prouides, aut nunquam, aut raro prouideas, neque eorum negotia temporalia agenda suscipias. Caue ne sint ex illis, quibus dixit Dominus: Amen, amen, dico vobis, queritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducaftis ex panibus, & saturati estis. Non te pro pane, sed propter Christum querant: quia si non salus animæ, sed promissio corporis illis in hoc negotio curæ sit, nihil eos in virtute promouebis, & tempus à cura spiritualium paulatim ad temporalia traduces. Ad saluandas animas oratione & corporis afflictione te para, humilitate ac patientia te muni, zelo diuini honoris affectum accende: & sic equali voluntate, quin & maiori seruire pauperibus quam diuitibus, pusillis quam magnis, intendes. Et quidem merito: nam magnis & diuitibus saluari volentibus nunquam minifter Euangelij deerit, pusillis verò (quod sæpissime video) non semel Euangelicus operarius deficit. Si tempus vacet, nec ab aliquo voceris, iuxta illud Domini apud Isaiam: Inuentus sum à non querentibus me, palam apparui iis, qui me non interrogabant: fac tu seruus, vt à te non querentibus reperaris, & suæ salutis oblitis appareas: ita tamen illos quære, vt te ipsum non perdas: ita animabus te etade, vt tuæ salutis consulas, & tempus prudenter inter te & alios diuidas.

2. Cor. 11.
14.2. Cor. 12.
16.

C

D

E

Ioan. 6.
26.Rom. 10.
10.

Fæminis etiam es tuo talento profuturus: nam &

Christus

Christus illas redemit, & animas habent ad Dei imaginem creatas, & ad beatitudinem conditas: sed illis non sine magna cautela & circumspeditione proderis. Necessaria audies, superflua & minus pertinentia abscondes, & breuiter te ab illis expedies. Visitaciones & consalutationes earum vix tolero, munusculorum oblationes aut acceptiones detestor, atque illud Basilij documentum ob grauissimas rationes ab ipso allatas omnimodis custodiendum existimo: Quocirca, inquit, fugienda in primis cum mulieribus nobis congressiones sunt, colloquutioneque, neque ad eas vnquam accedendum, nisi cum grauissima aliqua ad eas nos necessitas impellat, & aliter facere non possimus. Atque ipsa etiam vbi nos necessitas aegerit, ab ipsis non secus atque ab igne cauendum est, adeo vt quam citissimè nulla mora ab istis nos extricemus. Animaduerte enim quid de hac re Sapientia dicat: Abscondet quis ignem in sinu suo, & vestimenta sua non comburent? Aut ambulabit quispiam super carbonem ignis, & pedes non comburent? Quod si quis dicat ex assiduo se cum mulieribus colloquio, congressuque, & conuictu non admodum lædi, hic sine dubio, aut maris naturæ particeps non est, & portentum est quoddam insolentissimum, & præter omnium opinionem admirabile, & in vtriusque sexus (vtrius dicam) confiniis positum, cuiusmodi esse illos ferunt, qui nati eunuchi sunt: siquidem hoc illis velimus tribuere, quod nullo modo femininarum libidine afficiantur, aut moueantur: [Concupiscentia enim spadonis deuirginans iuenculam, inquit Sapiens: aut certe si expers non est, cum totus immersus libidinibus obruatur, ebrius, aut phrenetice correptis similem se esse non sentit, qui grauissimis affecti morbis morbum à se tamen abesse omnem existimant. Verum, quod ratio non dat, hoc demus nos in disputatione: posse videlicet aliquem existere, qui nullis libidinum aculeis pungatur, aut extrimuletur. Verum, & si hoc ipse non sentit, qui quæso, hoc ita esse cæteris item facile poterit persuadere? Porro quod quis nulla propolita vtilitatis spe multitudinem scandalizet, hoc ei arbitror non vacare periculo. Quamquam ad hanc alia etiam ratio spectanda est. Quod esto, vir nullam ipse in animo suo perniciosæ cogitationis noxam conceperit, de muliere certe, quod ea quoque idem faciat, nusquam nobiscum contouerteret, quod ipsa videlicet, nullis corporis libidinibus moueatur. Hæc omnia & alia præclare Basilij.] Scitè ergo dixit quidam senex apud Ioannem Euiratum: Filioli, sal ex aqua est, & si appropinquauerit aqua, continuo soluitur & deficit. Et monachus similiter ex muliere est: Itaque si appropinquat mulieri, soluitur & ipse, atque in id definit vbi iam monachus non sit.

In concionibus non te ipsum, sed Christum & hunc crucifixum prædica, quia durissimum iudicium in vanos & loquaces prædicatores fiet. Te ipsum prædicas, si laudes hominum aucupes, si honores & dignitates, & populi plausus exquiras. Si vana & profana prædices, si peccata non arguas, & quæ tacenda essent, qualia sunt curiosa & ad vtilitatem animarum non pertinentia, dicas, & quæ dicenda essent qualia sunt, quæ cor compungunt & mouent, sileas: Si ambitione tactus es, audi Bernardum eos senerisimè increpantem, qui ex verbo prædicationis laudes humanas venantur. Væ, inquit, qui bene de Deo & sentire, & loqui acceperunt, si quæstam æstiment pietatem, si conuertant ad inanem gloriam; quod ad lucra Dei acceperant erogandum, si alta sapientes, humilibus non consentiant. Paucant, quod in propheta legitur, dicente

A Domino: Dedi eis aurum meum, & argentum meum; ipsi autem de auro & argento meo operati sunt Baal.
 Si vana & profana prædices, similis eris illis, de quibus in libro Esdra scriptum est: Sed & in diebus illis vidi Iudæos ducentes vxores Azotidas, Ammonitidas, & Moabitidas. Et filiorum ex media parte loquebantur Azoticè, & nesciebant loqui Iudaicè, & loquebantur iuxta linguam populi, & populi. [Ducis Azotidam, vel Ammonitidam, vel Moabitidam, cum fabulis, & poetis, & similibus studes. Filij tui, id est, sermones tui, partim loquuntur Azoticè, partim Iudaicè, cum nunc diuina nunc profana resonant, ita vt in vna eademque concione nunc concionator, nunc secularis orator, nunc vir spiritualis, nunc puer in classè Rhetoricæ declamans videaris. [Et obiurgauit eos, inquit, & maledixit, & cecidit eis ex viros, & calcaui eos.] digni sunt hac pœna, qui diuinis profana miscent, & verbum Dei adulterare non timent. Vnde datur intelligi, inquit Profper, Quod non se debeat Ecclesiæ doctor de accurate sermonis ostentatione iactare, ne videatur Ecclesiæ Dei non velle ædificare, sed magis se quantæ sit eruditionis ostendere. Non igitur in verborum splendore, sed in operum virtute totam prædicandi fiduciam ponat; non vocibus delectetur populi acclamantis sibi, sed flexibus; nec plausum à populo studeat expectare, sed gemitum.]
 Si denique peccata non arguas, & quæ dicenda essent, sileas: non tacebit Dominus, sed arguet te, per Ezechielem, dicens: Væ, quæ consuunt puluillos sub omni cubito manus, & faciunt cervicalia sub capite vniuersæ ætatis ad capiendas animas populi mei: & cum caperint animæ populi mei, viuificabant animas eorum. Non dicit qui, sed quæ, eos denotans, qui nihil virile habent in sermone, sed more femininarum mollia & delicata loquuntur. Hi consuunt puluillos & ponunt cervicalia sub cubitis & capitibus auditorum suorum, cum eis non quod prosit, non quod medeatur; sed quod deleat, proponunt; & ita res diuinas annunciant, ac si essent salutis authores, & ac si pro voluntate sua possent animas perdere, vel saluare. In te igitur quadrat hoc Væ, quia ita sacræ Scripturam, & sanctorum Patrum dicta vsurpas, vt eis robur suum auferas, & culpa tua nec mala destruas, nec bona in cordibus auditorum ædifices, sed magis dicendo Pax. Pax, cum non sit pax, eos in deceptione abducis.
 Christum autem prædicas, cum ad prædicationis munus non sola lectione, sed attenta meditatione & oratione te paras, cum filios spirituales fletu & lacrymis generas, cum non tuum honorem, sed Dei gloriam quæris, cum peccata increpas, cum viuites doces, cum ad bonum exhortaris, cum à malo retrahis, cum in omnibus te tractatorem Euangelij inconcusibilem exhibes. Christum prædicas, si ea habeas, quæ Gregorius à prædicatore veritatis exigit, quem profectò sic pulchre describit: Sanctæ vniuersalis Ecclesiæ spiritualis quisque prædicator, in cunctis quæ dicit, solerti cura se inspicit, ne in eo, quod recta prædicat, vitio se elationis extollat, ne vita à lingua discordet: ne pacem, quam in Ecclesia annunciat, in se ipso, dum benedicit, & malè viuunt, amittat. Sed studet summopere contra maledicos mores aduersantium, & defendere loquendo, quod viuunt, & ornare viuendo, quod dicit. Nec in his omnibus suam, sed authoris gloriam quærit; atque omnem sapientiæ gratiam, quam, vt loqueretur, accepit, non suis se æstimat meritis sed eorum intercessionibus pro quibus loquitur, accepisse. Sicque dum se infra deiecit, super est: quia suæ nimirum magis

Basil. const. mon. c. 4.

Prov. 6. 27.

Ecc. 20. 1.

Præter Spir. 2. 17.

Ber. in Cant. Serm. 4. 1.

2. Esdr. 13. n. 23. 24.

n. 25.

Prof. de vit. cons. temp. ca. 23. lib. 1.

Ecc. 13. 18.

Greg. 23. mor. ca. 1.

mercedi

mercedi proficit, eò quòd bona, quæ exercere prævalent, alienis meritis reddit. Indignum se omnibus iudicat, etiam cum indignius cunctis vivat. Scit enim quòd bona, quæ innotescunt hominibus, sine periculo esse vix possunt. Et quamvis sapientem se esse sentiat, velle tamen esse sapiens, non videri, acque hoc sibi omni modo, quod loquendo proditur, peritescit, & si liceat tacere, appetit, dum esse multo tutius silentium cernit; eòque se felicitiores putat, quos intra sanctam Ecclesiam locus inferior per silentium occultat: & tamen ut sanctam Ecclesiam defendat, quia ad loquendum vi charitatis impellitur, ex necessitate quidem officium locutionis suscipit. Sed ex magno desiderio otium taciturnitatis querit, hoc servat voto, illud exercet, nec ministerio.] Hæc ille. Magnum igitur Dei donum est, quempiam ad salutandas animas vocatum esse. Ingens verò malum est tanto dono abuti, & munus tanti momenti, aut negligenter, aut male, aut ex præpostero fine tractare. Si hæc quæ dicta sunt, observaveris, nam alia in postremam huius operis partem reservamus, tuo muneri satisfacies, & innumeris virtutum actionibus cumulaberis.

De Diligentia in obsequiis aliorum fratrum.

CAPVT XIII.

Tom. I.
lib. 2. p. 3.

NON omnes ad ministeria spiritualia vocati sunt, sed aliqui ad obsequia temporalia in religionem adducti. Hos superius satis instruximus, cum de vita actiua scriberemus; nunc illis pauca, sed admodum necessaria dicamus. Tu ergo ad sortem Marthæ vocatus es, vocationem tuam tanquam à Deo profectam, tanquam securiorem, & fortè aptiorem ad perfectionem consequendam diligit. Non dubites te ad hanc sortem ab ipso Deo fuisse vocatum, qui cum velit corpus religionis perfectum facere, quosdam ad hæc ministeria spiritualia, quosdam ad illa temporalia vocat, ut tanquam ex variis & necessariis membris vnum integrum corpus constituat. Nec etiam dubites te securissimam vitæ rationem sectari, quæ eo ipso, quòd humilior, eo securior est, minus periculis cadendi subiecta, minus inanis gloriæ ventis exposita. Nec tandem ambigas, quia vitam habes ad assequendam perfectionem aptissimam; cuius instrumenta cum magis sint affectus voluntatis quam intellectus actiones, ille magis ad perfectionem disponitur, qui liberiori & ardentiori voluntatis affectu in Deum ordinatur. Voluntas autem in religiosi laicis ex ratione status liberior est ad amandum, quam subtilitatis intellectus non distrahit, & cura rerum magni momenti annexa Ecclesiasticis ministeriis, nec à iugi Christi meditatione, nec amore diuellit. Obsequia igitur temporalia tibi demandata, deuotè, amabiliter, & diligenter exequere: deuotè exequeris, si te in huiusmodi seruitiis ipsi Christo Saluatori tuo, cuius mēbra vna fones, famulari consideres. Nonne vox eius est? Amen dico vobis, quandiu fecistis vni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Si tu minimis & humilibus propter Christum obsequeris, non dubium est, quin ipsi ad tuum magnum meritum obsequaris, Amicabiliter seruias, si religiosos esse fratres tuos, & summi Dei dilectissimos filios mediteris. Iucunda est corporalis fraternitas, sed spiritualis multò iucundior; quæ si tuo animo infederit, teque non aliorum seruum, sed fratrem (sicut te vera esse persuaserit, facile tibi erit ipsorum iucunditati consulere, & in omnibus irreprehensibiliter & suauiter ministrare, Tan-

Matth.
25. 40.

Adem diligenter famulaberis si præmium tibi paratum aspicias. Nam principum huius mundi famuli eo maiori diligentia & sollicitudine famulantur, quo maiori mercede sunt cumulandi. Tu verò non mercedem temporalem, sed æternam; non aurum aut argentum, sed Dei ipsius conspectum & possessionem expectas. Absurdum autem erit tam eximium præmiū ob operā negligenter facta, deposcere, & propter obsequia ex animo tristi, & iracundo, & querulo oblata sanctorum mercedem expectare. Christi munus, o frater, tibi demandatum est, qui de se dixit: Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat, & filius hominis non venit ministrari, sed ministrare.] Non debes autem deignari seruire fratribus, quorum Dominus omnium se ministrum vocat, nec eius munus negligenter obire. Huius meditationis virtute tactus Sanctus Hermānus, alio nomine Ioseph dictus, tanta celeritate & voluntate fratribus seruebat, ac si rem honorificentissimam actione præstaret, de quo hæc scripta sunt: Tanti ergo Domini seruientis seruis suis formam se gerere humilis frater noster seruientis fratribus suis temper in corde gerebat, vnde tanta se sentit alacritate affici, ut quotiescumque tale fratribus ministerium exhiberet, non se ire, aut currere, sed potius voltare putaret, animi alacritate in corpus se effundente.] Hæc author vitæ eius: qui & statim sic in fratres superbe vel negligenter seruientes inuehitur. Magna distantia beati fratris huius à plerisque fratribus, qui vel superbia tumidi, vel aedia pressi, nec spirituali eriguntur lætitia, nec humilitate inclinantur, ut Deo ministrent in fratribus, & fratribus propter Deum. Dicant hoc exemplo non solum sine murmure, verum etiam humiliter & alacriter fratribus inservire, discant glorificare Deum & Dominum Iesum, cuius ministrantis formam corpore & animo repræsentant. Hæc igitur sit forma obsequij tui, Christus Iesus pro te, pro omnibusque ministrans: hoc exemplar laborum tuorum, ut quietus in tua vocatione viuas, & perfectè munus tuum expleas, & ut ex labore ad requiem, ex obsequio ad regnum, & ex humilitate ad gloriam peruenias.

Lucæ 22.
27.
Matth.
20. 28.

Sup. in
vita e.
ius, 10. 7.

De conscientie examine ante prandium.

CAPVT XIV.

APRIMO signo vsque ad secundum, quo ad consuetam refectionem pulsatur, quadans horæ elabitur ex consuetudine, in quo, (ut supra ex Bonauentura didicimus) conscientie examini vacandum est. Huius verò examinis tum necessitatem, tum utilitates multiplices, ac tandem illud faciendi rationem exponemus paulò post. cum de examine ante cubitum faciendo scribemus. Vtriusque enim eadem omnino ratio est, aut potius vnum atque idem examen est, bis in die ad maiorem conscientie puritatem acquirendam repetitum. Nam sicut linteam eo mundius est, quo frequentius eluitur: sic conscientia eo purior est, quo frequentius examinatione mundatur: est tamen magnum lintei conscientieque discrimen: linteolum namque quo magis lauat, magis deteritur: conscientia quo frequentius & melius aqua examinis compunctionisque mundatur, eò recentior & robustior efficitur. Merito ergo ait prædictus Doctor: Sæpiissime discute te ipsum, & considera statum mentis, & corporis, quid delit, quid proficiat, quid impediatur profectū, & quomodo

Bonauent.
in regim.
mor., 6. 5

Bonauent.
de in
form. as.
sur. p. 2.
c. 13.

illi